

Sviatosti služby spoločenstvu

Sviatosť manželstva

Ako sa uskutočňuje sviatosť manželstva?

Sviatosť manželstva vychádza zo sľubu muža a ženy pred Bohom a pred Cirkvou, ktorý prijíma a potvrdzuje Boh, a naplňa sa fyzickým zjednotením oboch partnerov. Pretože Boh sám spečatňuje puto sviatosťného manželstva, zaväzuje tento zväzok až do smrti jedného z partnerov. Manželstvo sa môže uzavrieť iba vtedy, ak jestvuje *manželský konsenzus*, to znamená, že muž a žena chcú vstúpiť do manželstva slobodne, bez strachu alebo nátlaku a keď im v tom nebránia nijaké prirodzené alebo cirkevné záväzky (napr. už existujúce manželstvo alebo sľub celibátu).

Čo nevyhnutne patrí ku kresťanskému sviatosťnému manželstvu?

K sviatosťnému manželstvu nevyhnutne patria tri prvky: a) slobodný súhlas, b) dobrovoľné prijatie celoživotného výlučného zväzku, c) otvorenosť na prijatie potomstva. Avšak tým najhlbším v kresťanskom manželstve je vedomie oboch partnerov, že sú živým obrazom lásky medzi Kristom a Cirkvou. Požiadavka *manželskej vernosti* zahŕňa ochotu zaviazat' sa na celý život, čo vylučuje akékoľvek mimomanželské milostné vzťahy, alebo polygamiu. Požiadavka *ochoty k plodnosti* vedie kresťanský manželský pár k tomu, aby v rámci svojich možností otvorene prijímal deti, ktoré im Boh chce darovať. Páry, ktoré zostanú bezdetné, Boh povoláva k tomu, aby sa stali „plodnými“ iným spôsobom. Manželstvo, v ktorom by bol vopred vylúčený jeden z týchto troch prvkov platného uzavretia manželstva, vôbec nevzniká.

Prečo je manželstvo nerozlučiteľné?

V čase, keď na mnohých miestach dosahuje rozvodovosť viac ako 50% zo všetkých uzavretých manželstiev, je každé verne trvajúce manželstvo veľkým znamením – v konečnom dôsledku znamením Boha. Absolútna vernosť v manželstve nesvedčí v prvom rade o ľudskom výkone, ale o Božej vernosti, a to aj vtedy, keď na Boha v každom ohľade zabúdame a zrádzame ho. Uzavrieť cirkevné manželstvo znamená dôverovať viac v Božiu pomoc ako vo vlastnú zásobu lásky.

Sú všetci ľudia povolaní do manželstva?

Každý človek nie je povolaný do manželstva. Avšak aj ľudia, ktorí žijú sami, môžu žiť plným životom. Ježiš mnohým z nich ukazuje osobitnú cestu; pozýva ich k životu bez manželstva „*pre nebeské kráľovstvo*“ (Mt 19,12). Mnohí ľudia, ktorí žijú sami, trpia osamelosťou a chápu ju výlučne ako nedostatok a nevýhodu. No človek, ktorý sa nemusí starať o manželského partnera alebo o rodinu, môže prežívať slobodu a nezávislosť a naplňať svoj život zmysluplnými a dôležitými vecami, ku ktorým by sa v manželstve nikdy nedostal. Možno je Božia vôľa, aby sa staral o človeka, o ktorého by sa ináč nikto nestaral. Nezriedka Boh volá týchto ľudí do svojej mimoriadnej blízkosti. Vtedy človek v sebe pocíti želanie vzdat' sa budúceho životného partnera „*pre nebeské kráľovstvo*“. To však neznamená, že

človek pohŕda manželstvom alebo sexualitou. Dobrovoľný život bez manželstva môže byť prijatý iba v láske a z lásky, ako silný znak toho, že Boh je dôležitejší ako všetko ostatné. Človek žijúci bez manželstva sa síce zrieka sexuálneho vzťahu, nie však lásky; plný túžby kráča v ústrety prichádzajúcemu Ženichovi Ježišovi (porov. Mt 25,6).

Ako treba postupovať pred uzavretím manželstva?

Pred uzavretím manželstva sa vyžaduje bezprostredná príprava na túto sviatosť, ktorá je vedená určenými osobami, zväčša kňazmi vo farnosti v ktorej jeden z partnerov býva, resp. tam kde bude sviatosť manželstva vyslužená. Odporúča sa nahlásiť svoju vôľu k uzavretiu manželstva na príslušnom farskom úrade, aspoň 3 mesiace pred dátumom sobáša.

Čo treba robiť, ak sa chce katolík zosobášiť s nekatolíkom, alebo s partnerom, ktorý vyznáva iné náboženstvo?

V takomto prípade je na uzavretie manželstva potrebné získať cirkevný súhlas. Takzvaný dišpenz – oslobodenie od cirkevného zákona, má oprávnenie udeliť biskup alebo Apoštolská stolica. Pre katolíckeho veriaceho však môže byť z hľadiska vlastnej viery i z hľadiska výchovy budúceho potomstva veľmi ťažké uzavrieť manželstvo a žiť ho s partnerom, ktorý vyznáva iné náboženstvo. Vo svojej zodpovednosti za veriacich preto Katolícka cirkev ustanovila manželskú prekážku rozdielnosti náboženstva. Takéto manželstvo môže byť platne uzavreté iba vtedy, ak jeho uzavretie predchádza oslobodenie od tejto prekážky cirkevnou vrchnosťou.

Môžu sa manželia žijúci v trvalých nezhodách odlúčiť?

Každé manželstvo môže byť ohrozované krízami, Spoločný rozhovor, (spoločná) modlitba, niekedy aj odborná terapeutická pomoc však môžu otvárať cesty z krízy. Predovšetkým pripomenutie skutočnosti, že vo sviatosťnom manželstve je v spoločnom zväzku prítomný ešte niekto tretí – Ježiš, môže znovu a znovu roznieť nádej. Ten, pre koho sa manželstvo stalo skutočne neznesiteľným bremenom alebo kto je dokonca vystavený psychickému či fyzickému násiliu, môže žiť odlúčene. Hovoríme o „odluke od stola a lôžka“, ktorá musí byť ohlásená Cirkvi. Hoci sa v takomto prípade zničilo manželské spolužitie, manželstvo zostáva naďalej platné. V živote manželov môžu nastať aj také krízy vzájomného vzťahu, ktoré spätne odhalia, že jeden alebo obaja partneri neboli v čase uzavretia manželstva schopní manželstva alebo neprejavili úplnú vôľu k manželstvu. Potom je manželstvo v právnom zmysle neplatné. Po preverení danej situácie príslušným cirkevným súdom môže Cirkev prehlásiť také manželstvo za neplatne uzavreté.

Čo ohrozuje manželstvo?

Skutočnou hrozbou pre manželstvo je hriech; naopak, odpustenie ho obnovuje, modlitba a dôvera v Božiu prítomnosť ho posilňuje. Konflikt medzi mužom a ženou, ktorý práve v manželstve môže prerásť až vo vzájomnú nenávisť, nie je len prejavom nezlučiteľnosti pohlaví, rovnako ako neexistuje ani nijaká genetická dispozícia k nevere alebo nejaký zvláštny psychický blok pred uzavretím celoživotného zväzku. Mnohé manželstvá sa ocitajú v ohrození vinou nedostatočnej kultúry dialógu a nedostatku pozornosti. K tomu navyše pristupujú ekonomické a spoločenské problémy. Rozhodujúcu úlohu však zohráva hriech:

žiarlivosť, túžba ovládať alebo vlastniť toho druhého, panovačnosť, vyhľadávanie konfliktov, žiadostivosť, nevera a ďalšie ničivé sily. Preto do každého manželstva patrí odpustenie a zmierenie vo sviatosti pokánia.

Aký je postoj Cirkvi k rozvedeným, ktorí uzavreli nový sobáš?

Cirkev takých ľudí podľa Ježišovho príkladu s láskou prijíma. Ten, kto sa po uzavretí cirkevného zväzku dá rozviesť a ešte za života svojho manželského partnera uzavrie nové manželstvo, aj keď je uznané občianskym zákonom, koná proti Ježišovej jednoznačnej požiadavke nerozlučiteľnosti manželstva. Túto požiadavku Cirkev nemôže zrušiť. Porušenie vernosti je v priamom rozpore s Eucharistiou, v ktorej Cirkev slávi práve neodvolateľnosť Božej lásky. Tomu, kto žije v takejto rozporuplnej situácii, Cirkev naďalej venuje svoju pastoračnú starostlivosť, nemôže však pristupovať k svätému prijímaniu. Pápež Benedikt XVI. tiež hovorí, že „rozvedení, ktorí uzavreli ďalší sobáš, patria napriek svojej situácii naďalej do Cirkvi, ktorá ich sprevádza s osobitnou pozornosťou a priáním, aby sa snažili žiť kresťanským spôsobom čo možno najlepšie, aby navštevovali svätú omšu, i keď nemôžu pristupovať k svätému prijímaniu, aby počúvali Božie slovo, aby adorovali Najsvätejšiu sviatosť, aby sa modlili, aby sa zúčastňovali na živote farského spoločenstva, aby viedli dôverný rozhovor s kňazom alebo duchovným sprievodcom, aby sa oddane venovali službe bližným, aby robili pokánie a aby sa snažili zodpovedne vychovávať svoje deti“ (*Sacramentum caritatis*).

Prečo sa kresťanská rodina nazýva tiež „domáca Cirkev“?

To, čo je Cirkev vo veľkom, je rodina v malom: odraz Božej lásky v spoločenstve ľudí. Každé manželstvo sa naplňa v otvorenosti pre druhých, pre deti, ktoré dáva Boh ako dar, vo vzájomnom prijatí, v pohostinnosti a v ochote byť tu pre druhých. V prvotnej cirkvi boli ľudia na „novej ceste“ kresťanov uchvátení „domácou cirkvou“. V neveriacom svete vznikali ostrovy živej viery, miesta modlitby, vzájomné delenia sa srdečnej pohostinnosti. Rím, Korint, Antiochia a ďalšie veľké antické mestá boli čoskoro pretkané domácimi cirkvami ako svetlými bodmi. Aj dnes sa môžu stať rodiny, v ktorých prebýva Ježiš Kristus, skutočným kvasom obnovy našej spoločnosti.